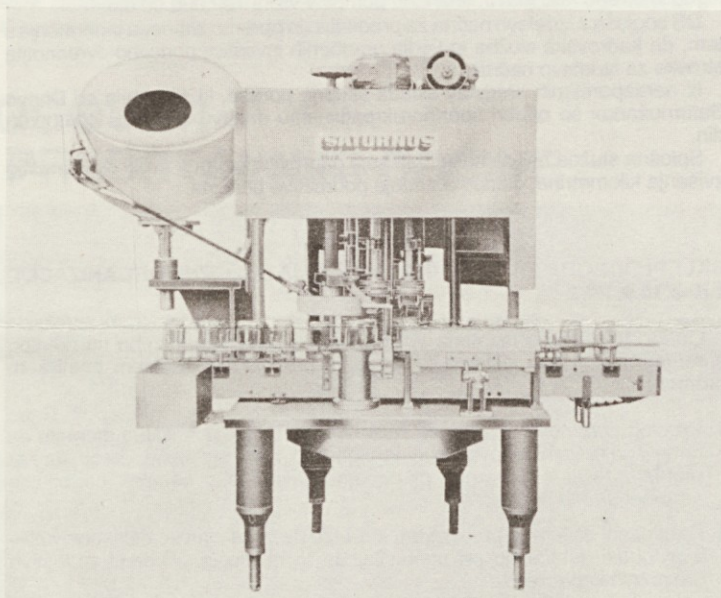

SATURNUS

GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA SATURNUS, LJUBLJANA LETO XXIII-ŠTEVILKA 4, OKTOBER 1982

ZAČETEK STROJEGRADNJE

Ideja o proizvodnji strojev v Saturnusu izhaja že iz petdesetih in šestdesetih let, ko so bile izdelane nekatere študije o perspektivi lastne proizvodnje. Takrat so v Saturnusu izdelovali določene stroje za lastne potrebe. Začetek predstavljajo stroj za preizkušanje posod, stroj za valjanje pločevine, stiskalnica, žlebilni stroji, stroj za brušenje parabol in knakerji. V letu 1962 se je pričelo sodelovanje s Tehniško strojno šolo v Ljubljani. Na podlagi tega se je do danes razvila paleta ročnih, polavtomatskih in avtomatskih zapiralok za stekleno embalažo. V zadnjih letih pa so v tozdu orodjarna in vzdrževanje izdelali že vrsto strojev in naprav, ki se uporabljajo v embalažni industriji. Pomembna so tudi orodja za zapiralke konzervnih doz, s katerimi oskrbuje Saturnus celotno Jugoslovansko tržišče.

Remontna delavnica tozda orodjarna in vzdrževanje že vrsto let opravlja popravila in vzdrževalna dela tudi na strojih za embaliranje v stekleno in kovinsko embalažo drugih proizvajalcev. Dosedanje delo in izkušnje pri proizvodnji, remontu in vzdrževanju strojev, poznavanje problematike steklene in kovinske embalaže, kjer ima Saturnus 60-letno tradicijo, je rodilo idejo o ureditvi in posodobitvi proizvodnje strojev, ki se iz izkušenj kaže kot perspektiven proizvodni program, ki bo odgovoril na vsa vprašanja o smiselnosti in perspektivnosti (možne) nove tovarne strojev, je strokovno zahtevna naloga, ki jo nameravamo rešiti do jeseni prihodnjega leta. Če bo strokovna in samoupravna ocena planiranega investicijskega projekta za tovarno strojev uspešna, bo sledila izgradnja objekta v letu 1984 ter preizkusna in redna proizvodnja konec leta 1985.

PRVA FAZA PROJEKTA PROIZVODNJE STROJEV

Na gospodarskih odborih in delavskih svetih tozduv in delovne organizacije je pravkar potekala razprava o prvi fazi projekta proizvodnje strojev. Ta predvideva usposobitev kapacitet za povečano proizvodnjo strojev, ki jih v tozdu orodjarna in vzdrževanje že izdelujejo. S preureditvijo skladišča pločevine tozda embalaža (hanger) v proizvodni prostor površine 780 kvadratnih metrov, bomo uspeli organizirati proizvodnjo strojev v približno petkrat večjem obsegu, kot je sedanj. S sproščanjem zmogljivosti pa bodo v remontni delavnici izboljšali oskrbovanje osnovne proizvodnje v Saturnusu, kar je še vedno glavna dejavnost tozda.

Proizvodni program novega obrata obsega predvsem stroje, naprave in v končni

fazi kompletne avtomatizirane linije za embaliranje prehrabnih in drugih proizvodov v stekleno in kovinsko embalažo, delno pa tudi za izdelavo same embalaže. Proizvodni program bo zajemal ročne, polavtomatske in avtomatske zapiralke za kozarce in steklenice, vakuumske nalivalke, tlačilke vsebine, polavtomatske in avtomatske zapiralke konzervnih doz, etiketirke, dvizne mize, vlagalce za stiskalnice, robilke pokrovov, avtomat za signiranje konzervnih pokrovov, zapiralke za twist-off pokrov, gumirke in temperirne naprave za orodja.

Na jugoslovanskem trgu, razen Saturnusa in delno Jedinstva iz Zagreba, nimamo proizvajalca strojev navedenega programa, zato se tovrstni stroji in linije skoraj v celoti uvažajo.

Naročila teh strojev potrjujejo, da je proizvodni program pravilno naravnani in

perspektiven. V prvi fazi načrtujemo 20 odstotni izvoz proizvodnje. Pogoj za povečanje deleža izvoza pa je usposobitev kompletnega inženiringa, ki bo lahko nudil avtomatizirane linije na ključ.

Nabavno tržišče nam je poznano in ga zaradi relativno majhnih potrebnih količin materiala in delov nimamo za omejitveni faktor. Kritična postavka so nerjaveča pločevina in posamezni strojni elementi. Ta kritičnost se kaže v glavnem v dobavnih rokih ter asortimanu in kvaliteti materiala. Planiramo pa, da delež materiala iz uvoza ne bo presežal 3 odstotke vrednosti proizvodnje.

V novem obratu predvidevamo enozimnsko delo na montaži, na strojih pa enoinpol izmensko delo. V neposredni proizvodnji bomo potrebovali 41 delavcev.

(nadaljevanje na strani 2)

10. KONGRES

ZVEZE SINDIKATOV SLOVENIJE

Obilica resolucij v naši družbi, ki so polne dobrih želja in napotkov, a se premalo izpolnjujejo, je najbrž glavni vzrok, da predkongresne razprave v celoti niso bile posebno živahne. Predsednik občinskega sveta Zveze sindikatov Martin Pograjc pa je v oceni predkongresnih dejavnosti v naši občini omenil Saturnus med šestimi delovnimi organizacijami, v katerih so delavci (ali točneje povedano člani izvršnih odborov) najresnejše in najbolj kritično razpravljali o kongresnih dokumentih. Naša delovna organizacija je imela na kongresu tudi svojega predstavnika, to je predsednik konference osnovnih organizacij Boris Jenko, razpravljal pa je o problematiki nagrajevanja po delu.

ZAKLJUČKI RAZPRAV O KONGRESNIH DOKUMENTIH

Osnovne organizacije in IO konference sindikata so obravnavali kongresne dokumente, na katerih vsebino ni bilo pripomb, ker so v osnovi opredeljene že v dokumentih kongresa ZKS.

V razpravi so člani izrazili mnenje, da so naloge, ki so sicer jasno opisane, opredeljene preveč deklarativno, zato se bojimo, da kongres ne bo resnično akcijski, za kar pa se vsi delavci zavzemamo. Na kongresu ne bi bilo treba ponovno razčiščevati idej in temeljev delovanja sindikata, ker so bili podani že na kongresu ZKS in ZKJ in ker so jih delavci že sprejeli. Pričakujemo pa, da bo kongres odgovoril na vprašanje, kako bomo dogovorjene cilje tudi učinkoviteje uresničevali, hkrati pa kritično ocenil uresničevanje že sprejetih dokumentov. Izoblikovati je potrebno akcijski program za delovanje sindikata v sedanjih konkretnih razmerah, zlasti pa ugotoviti, kako bomo dosegli v sindikatu mobilizacijo vseh delavcev za uresničevanje dogovorjenih stabilizacijskih nalog. Predvsem bi morali oceniti, kako se uresničuje ustavna vloga organiziranih subjektivnih sil v naši družbi. Ugotavljamo, da je nenehno delovanje organiziranih subjektivnih sil pogoj za uspešno delovanje socialističnega samoupravljanja, vendar moramo v sindikatu bolj razmišljati tudi o tem, kako bomo zavrlili negativne pojave v naši družbi. Tudi nekatere stvari, ki so bile pri nas že presežene, pričenjamo ponovno oživljati. Sedanji način razdeljevanja deviz po administrativni poti in vse več ukrepov državne administracije, ki vplivajo na delitev dohodka, odzema delavcem temeljne samoupravne pravice pri odločanju o rezultatih svojega dela. Menimo tudi, da bi vendarle kazalo nekoliko širše osvetliti problematiko socialne varnosti delavcev v sedanjih pogojih in v celotnem procesu stabilizacije družbe.

Menimo, da je zavzetost in kontinuirana zavestna akcija najširšega kroga delavcev in delovnih ljudi, organiziranih v sindikatih, SZDL in drugih družbeno-političnih organizacijah bistven faktor učinkovitega uveljavljanja takšnih družbenoekonomskih odnosov, v katerih bo delavec resnično čutil, da razpolaga z rezultati svojega dela, in v katerih bo beseda delegatov imela dejanski vpliv pri odločanju.

Tudi sedanja praznina, ki jo povzroča premalo učinkovito delo družbeno-političnih organizacij v celotnem družbenem prostoru, vpliva na vse širše uveljavljanje države na račun odločanja delavcev. Zato mora biti delo kongresa po našem mnenju usmerjeno zlasti na odpravljanje te praznine.

Rado Fink

10. OKTOBER - DAN KOVINARJEV

10. oktober je postal dan kovinarjev na podlagi zahteve kovinarjev Jugoslavije, da ustanovijo svoj dan kot dan pregleda celotnega dela in ustvarjanja. Povezan je z revolucionarno preteklostjo in življenjem ter delom tovariša Tita. 10. oktobra 1910 se je Tito kot mlad kovinar vključil v Zvezo kovinarskih delavcev Hrvaške in Slavonije.

Letos naj ima dan kovinarjev še poseben pomen, saj v tem času naloga vsakega delavca, da usmeri vse svoje sile v večjo produktivnost, boljše gospodarjenje in višji dohodek.

MALA SLOVESNOST

Ob jubileju Hermesa, delovne organizacije za zastopanje tujih firm, ki je praznoval 35 let dela, se je njihovega praznovanja udeležil tudi generalni direktor vzhodnonemške firme za uvoz in izvoz orodij in orodnih strojev. WMW.

Ob tej priložnosti so prišli tudi v Saturnus, saj je prav pri nas 1200. stroj za brizganje plastične mase, ki ga je WMW prodal v Jugoslavijo. Na manjši slovesnosti je bilo poudarjeno in zaželeno še večje sodelovanje s to nemško firmo, ki je v Saturnusu že dobro poznana, saj so stroji te firme v vseh naših tozdih - od tiskalnic v embalaži in avtoopremi do koordinatnih vrtnih strojih v orodjarni. Prav v zadnjem času se dogovarjamo z WMW o skupni proizvodnji in prodaji linij za izdelavo embalaže.

Nova stroja za vliivanje plastičnih odpreskov, ki smo ju nabavili letos, nam omogočata, da velike dele za svetilke izdelujemo doma. Prej so nam jih izdelovali v Tikiju in Totri.

ZAČETEK STROJEGRADNJE

(nadaljevanje s strani 1)

Za izdelavo tehnične dokumentacije programa strojev ter za izdelavo študij za celotni planirani investicijski projekt bo skrbelo 21 delavcev. Skupno bo v obratu zaposlenih 62 delavcev. Pridobivanje ustreznega kadra bo gotovo predstavljalo določen problem, zato bo v okviru kadrovske službe temu vprašanju posvečena posebna pozornost.

Vrednost vlaganj v novi objekt je 71.937.988 dinarjev, pri čemer je struktura vlaganj naslednja:

vrednost starih strojev 5.200.000
vrednost novih strojev 36.480.000
sedanja vrednost zgradbe z instalacijami 3.253.375
dodatna investicijska vlaganja 11.144.780
obratna sredstva 15.859.833

Vrednost prenesenih starih strojev, gradbenega objekta in že nabavljenih novih strojev znaša 28.743.090 din. Sredstva, ki jih je potrebno dodatno zagotoviti, znašajo 43.194.898 din. Od tega zneska bo tozdi orodjarna in vzdrževanje letos zagotovila 23.194.898 dinarjev. Ostalih 20.000.000 din pa bodo združili v letu 1983 vsi tozdi po samoupravnem sporazumu, ki bo opredeljeval tudi ostale investicije v vseh temeljnih organizacijah v delovni organizaciji in bo pripravljen do konca leta.

Tako organiziran obrat strojev bo letno ustvaril 95 mio din celotnega prihodka (plan Saturnusa je 2.519 mio din celotnega prihodka v letu 1982), zagotovil v normalnih razmerah poslovanja letni dohodek na delavca 859.500 din (plan DO je 524.382 din) in prinašal akumulacijo v višini 10 odstotkov celotnega prihodka.

Začetek proizvodnje v novem obratu je predviden v začetku leta 1983. Do takrat moramo rešiti proizvodno tehnično problematiko, ustrezno konstituirati nabavo in prodajno službo ter posamezne poslovne funkcije v okviru tozdi orodjarni in vzdrževanje in na ravni delovne organi-

MOŽNO SODELOVANJE Z WMW

Saturnus je maja letos ponudil vzhodnonemški firmi VEB Blechpackung Meissen linijo za izdelavo twist-off pokrovov, ki jo projektira razvojni oddelek proizvodnje strojev. Po tej ponudbi naj bi Saturnus izdelal in dobavil dve robilki pokrovov, dve gumirki, sušilno peč, transportne naprave in orodja. Ta oprema bi se vezala na škarje in tiskalnico vzhodnonemškega proizvajalca in tako bi bila linija kompletna.

Na leipziškem velesojmu 9. septembra letos pa je Meissen zahteval razširitev omenjene ponudbe v smislu know-how, pri čemer naj bi dal Saturnus garancijo za celotno linijo. Proučiti bi morali njihovo EBAL aluminizirano pločevino, katere lastnosti še niso znane, raziskati ustreznost laka in tesnilne mase za pokrov ter poleg same linije dobaviti tudi kontrolno tehniko. Saturnus bo novo ponudbo izdelal do konca oktobra. Posel je za nas zanimiv predvsem zato, ker bi se nam s tem odprlo veliko SEV-ovsko tržišče. Preko prodajne mreže WMW pa bi lahko izvažali linije za izdelavo pokrovov, ki bi jih kompletirali z vzhodnonemškimi škarjami in tiskalnicami, tudi na konvertibilno tržišče.

Jožko Čuk

zacije ter jih usposobiti tako, da bodo opravljale potrebne naloge tudi za novi obrat.

Osnovna tehno-ekonomska ocena obrata za proizvodnjo strojev je ugodna. Z relativno nizkimi investicijskimi sredstvi je možno doseči rentabilno proizvodnjo. Seveda pa temelji celoten projekt na močnem razvojnem oddelku, ki bo moral že v prvih dveh letih razviti osem prototipnih strojev. Le-ti bodo na osnovi kompletnega inženiringa omogočali kompletiranje linij

SKLEPI SAMOUPRAVNIH ORGANOV

SKLEPI DELAVSKEGA SVETA DELOVNE ORGANIZACIJE z dne 15. 9. 1982

Delavski svet je obravnaval in sprejel informacijo o poslovanju v I. polletju 1982 in prognozo do konca leta. Pozval je vse strokovne službe, da maksimalno povečajo napore, da se v čimvečji meri realizira načrtovani obseg proizvodnje. Samoupravnim organom, družbenopolitičnim organizacijam in vodjem strokovnih služb pa je dal pobudo, da na skupnem sestanku proučijo sedanjo gospodarsko situacijo v delovni organizaciji in oblikujejo usmeritve za nadaljnje poslovanje.

V zvezi z informacijo o pripravi investicijskih elaboratov je delavski svet sklenil, da morajo biti ti pripravljene do konca letošnjega leta in da mora biti iz njih jasno razvidno financiranje programov in medsebojne obveznosti TOZD in DSSS.

Na predlog razpisne komisije je delavski svet za vodjo finančne službe imenoval tov. Žlender Janeza, dipl. oec. Imenovani mora nastopiti dela in naloge vodje finančne službe v naši delovni organizaciji najkasneje 6 mesecev od prejema sklepa o imenovanju.

Iz sredstev propagandnega sklada je delavski svet dodelil 50.000 din Skupščini občine Ljubljana Moste-Polje, ki bo posnela kratkometražni zgodovinski reportažni film o naši občini in bo v njem predstavljen tudi Saturnus.

Iz sredstev sklada skupne porabe, ki so ostala od Dneva Saturnužanov je delavski svet dodelil DO Gavrilovič iz Petrinje katere 30 delavcev je v neurju izgubilo streho nad glavo, finančno pomoč v višini 100.000,00 din.

DS soglašajo z izdelavo načrta za predelavo in opremo zobnega laboratorija s tem, da kadrovska služba in vodja gradbenih investicij ponovno ovrednotita stroške za izdelavo načrta.

Iz nerazporejenih sredstev sklada skupne porabe, ki so ostala od Dneva Saturnužanov se odobri športnorekreativnemu društvu Saturnus 40.000,00 din.

Splošna služba naj do naslednje seje pripravi odgovor v zvezi z možnostjo zvišanja kilometrine, glede na zadnje podražitve bencina.

SKLEPI ODBORA ZA DELOVNA RAZMERJA DELOVNE ORGANIZACIJE z dne 14.9.1982

Odbor za delovna razmerja je oblikoval stališča in pripombe na predlog sprememb tarifnega sistema (plačevanje prevoza) v mestnem potniškem prometu:

1. Predlog spremembe tarifnega sistema v mestnem potniškem prometu ne temelji na realnih osnovah in je narejen zelo poenostavljeno. Zdi se, da želi problem rešiti z linearnim pristopom. Ravno tako osnutek ne ponuja argumentiranih rešitev.
2. Predloženi sistem je protisloven, ker teži, da bi se čimveč delavcev vozilo z avtobusi, istočasno pa ugotavlja, da to ni mogoče, ker ni zadostnih prevoznih kapacitet.
3. V gradivu ni prikazano vprašanje financiranja razširjene reprodukcije.
4. Menimo, da je predlog financiranja dijaških vozovnic nerealen, ker se glede na sedanje razmere ne bo mogel kriti iz sredstev Izbobraževalne skupnosti. (gre za sredstva združenega dela)
5. V gradivu tudi niso prikazane osnove, na katerih bi lahko sprejemali nekatere materialne odločitve.
6. Podanih ni nobenih argumentov in utemeljitev, ki bi zagotavljale, da bo prevoz v bodoče kulturnejši in da bo zlasti ob konicah frekvenca vozil večja.
7. Predlagana cena vozovnic za 1 vožnjo plačane z gotovino je previsoka (15 din). Ne strinjamo se, da bi uknili posamično prodajo žetonov in da bi te prodajali po 50 kom skupaj.

Poleg tega je odbor obravnaval in potrdil predloge za:

- Za izvedbo seminarja za inštruktorje proizvodnega dela.
- Nagrajevanje mentorjev in inštruktorjev za proizvodno delo učencev.
- Nagrajevanje predavateljev na uvajalnem seminarju za učence na proizvodnem delu ali na novo sprejete delavce.
- Nagrajevanje mentorjev za pripravnike.
- Nagrajevanje zunanjih sodelavcev - članov izpitnih komisij za pripravnike.

za embalaranje sadja, mesa, kemijskih in farmacevtskih artiklov v stekleno in kovinsko embalažo ter linij za izdelavo pokrovov.

Navedene ambiciozne cilje je mogoče v Saturnusu brez dvoma uresničiti. Stroji, ki jih bomo proizvajali, so v Saturnusu poznani. Upamo si trditi, da ima v jugoslovanskem prostoru ravno Saturnus prednost in sposobnost svojo kvalitetno tradicijo pri proizvodnji kovinske embalaže prenesti tudi na zahtevnejši nivo - proiz-

vodnjo strojev. Pri snovanju novega projekta, ki pomeni krepitev gospodarske moči celotnega Saturnusa, moramo zato doseči konstruktiven odnos vseh Saturnužanov, ki lahko s svojim znanjem pripomorejo pri graditvi učinkovite proizvodnje strojev. V takih razmerah lahko pomeni načrtni investicijski projekt perspektivno osnovo za utrditev in izboljšanje poslovanja celotne delovne organizacije Saturnus.

Jožko Čuk

ZAKAJ JE OBSTALA PROIZVODNJA POKROVOV

Še pred kratkim so na oddelku pokrovov delali v treh izmenah, kajti prehrambena industrija potrebuje velike količine teh izdelkov. Prejšnji teden pa je proizvodnja obstala, ker je zmanjkalo lakov. Zakaj smo ostali povsem brez lakov, smo vprašali v nabavni službi.

Saturnus je avgusta najel kredit pri zahodnonemški firmi BASF za nakup lakov v višini nekaj nad 385.000 mark. Odplačati ga moramo v roku enega leta, garancijo pa je dala Ljubljanska banka. BASF je lake na ta kredit že začel dobavljati, pred kratkim pa je ustavila nabavo zaradi nezaupanja v devizno likvidnost naših bank. K nezaupanju je prispevalo tudi dejstvo, da smo tej firmi, skupaj z zagrebškim Plutom, ki naj bi po sporazumu z uporabniki plačal dobro polovico zneska, dolgovali še približno 190.000 mark za prejšnje dobave v letošnjem letu.

Račun smo v zadnjih dneh poravnali, pa tudi za lake, ki jih potrebujemo zdaj, bo treba seči po gotovini. Direktor nabave tov. Pangerc pravi: »Dobavitelj je obljubil, da bo lake odposlal v začetku tega tedna (3. teden oktobra) in pričakujemo, da bodo v nekaj dneh v Saturnusu. Ker jih trenutno ni mogoče dobiti na kredit, bomo vzeli od sredstev, predvidenih za druge namene, in plačali v gotovini. Lahko pa se zgodi, da

se bodo v bodoče večje težave pojavljale tudi pri nabavi drugih materialov.«

Delavke z oddelka pokrovov so nekaj dni gostovale po drugih oddelkih v tozdu embalaže. S ponedeljkom pa so začasno premeščene v avtoopremo; čeprav premestitev ni čisto prva te vrste v Saturnusu, je odločitev padla v zadnjem trenutku, ko je bilo že slišati, da bodo morale delavke po sili razmer v tem tednu izkoristiti preostale dneve svojega dopusta. Dokler bo oskrba z reprovizivom negotova, in v najbližji prihodnosti posebnih možnosti izboljšanja ni videti, bodo podobna premeščanja z oddelka na oddelek ali iz tozda v tozda morda potrebna še večkrat, in tudi dopusti delavcev, kot zadnja rezerva, niso izključeni. Napoved se sliši pesimistično, vendar bomo v bodoče bolj kot na iluzijami podloženem optimizmu morali graditi sposobnost in pripravljenost, da čim uspešneje premagujemo težave, na poznavanju resničnega položaja.

VC

POGOVOR S CRVENO ZASTAVO

V Zavodih Crvene zastave so že dolga leta razmišljali, da bi začeli izdelovati lastne žaromete. Zamisel se je začela približevati uresničenju, ko so kupili licenco za plastične žaromete od angleške firme Lucas. Če je smiselno ali ne, da dve tovarni v Jugoslaviji proizvajata avtomobilске žaromete, danes ni več bistveno vprašanje. Crvena zastava je namreč že nabavila vso potrebno opremo in pričakujemo lahko, da bodo iz njihovega tozda 21. oktober kmalu začeli prihajati prvi žarometi.

V teh okoliščinah je predvsem nujno, da se oba proizvajalca, naš tozd avtoopreme in Zastavin tozd »21. oktober«, dogovorita o načinu sodelovanja, da bi se izognila prekrivanju proizvodnje in tržišča in s tem ogrožanju obstoja obeh. Sredi septembra so se v Beogradu predstavniki obeh tovarni domenili za temeljna izhodišča sodelovanja, podrobneje pa bo potrebno medsebojne odnose še urejati in sproti reševati morebitne probleme. Dogovorjena stališča bodo postala veljavna, ko (in če) jih bodo potrdili samoupravni organi obeh tozdv. Na pogovorih sta Saturnus zastopala generalni direktor Jože Šlander in komercialni direktor Bernard Potočnik.

»21. oktober« se bo vključil v temeljni samoupravni sporazum proizvajalcev, uporabnikov in trgovine s svetlobno opre-

mo kot drugi proizvajalec. Ker je bil Saturnus doslej edini proizvajalec, bodo potrebne nekatere spremembe in dopolnila tega sporazuma. V okviru TSS se bodo urejala tudi vprašanja skupnega načrtovanja, skupnega razvoja novih proizvodov, skupne proizvodnje in skupnega prometa s svetlobno opremo, vsak proizvajalec pa bo odgovarjal za kvaliteto svojih proizvodov. Skupna proizvodnja bo temeljila na tehnološki specializaciji, ki se bo oblikovala glede na tehnično usposobljenost proizvajalcev. Za dosedanji proizvodni program bo vsaka organizacija sama opravljala razvojna dela, za nove skupne proizvode pa bosta po dogovoru oblikovali skupne raziskovalne skupine.

Z novo tovarno žarometov se tudi v Jugoslaviji začenja proizvodnja plastičnih žarometov, čeprav bo zaenkrat temeljila izključno na kupljenem znanju. Taki žarometi so danes v svetu prespektivni, kajti zahteve po vzdržljivosti žarometov se povečujejo. Po novih standardih morajo vzdržati šest let, toliko kot avtomobil. Licenca, ki jo je kupila Crvena zastava, velja le za konkreten žaromet. Tehnološki postopek brizganja plastike pa bo, če nobena določba v licenčni pogodbi tega ne onemogoča, lahko uporabil tudi Saturnus v skupni proizvodnji novih vrst plastičnih žarometov.

V.C.

POGOVOR S PREDSTAVNIKI OBČINE

Predsednik skupščine občine Niko Lukež, predsednica občinskega izvršnega sveta Gabrijela Jalen, predsednik občinskega sindikalnega sveta Martin Pogrjaj in predsednik OK SZDL Aleš Kardelj so 13. septembra obiskali Saturnus, da bi se v pogovoru z vodilnimi delavci Saturnusa in predstavniki samoupravnih organov približe seznanili s tekočimi problemi in načrti naše delovne organizacije in skupno poiskali možne načine sodelovanja in podpore občine našim prizadevanjem. Glavni problem so, kot je znano, surovine, oziroma devize, ki jih potrebujemo za nabavo. To velja za Saturnus v celoti, še posebej pa za tozd embalaže. Čeprav je izvoz prednostna naloga v našem celotnem gospodarstvu, tako tudi v naši občini in v delovni organizaciji, pri nas zaostaja za načrti. Vprašljivo je tudi, če je vedno smotrno; nekaterih vrst embalaže na primer na domačem tržišču primanjkuje, kar dela precejšnjo škodo naši prehrambeni industriji. Zato si prizadevamo predvsem za zagotovitev čimvečjega dela domačih surovin, kar skušamo doseči s sovlaganji v železarne, valjarne aluminija in v tovarno bele pločevine v Šabcu.

Težave nam povzročata tudi nizka kvalifikacijska struktura zaposlenih, ki je logična posledica naših delovno intenzivnih programov. Predvsem je tu problem socialno ogroženih kategorij delavcev, ki ga predvideni programi enkratne pomoči sin-

dikata ne morejo rešiti. Osebni dohodki pa ne morejo zadovoljivo rasti, če ne bomo ustvarjali večjega dohodka. Usmeritev v razvoj je za izboljšanje našega poslovanja nujna. Tozd embalaže in avtoopreme investirata v modernizacijo proizvodnje procesa, ki naj ob zadostnih količinah surovin zagotovi večjo produktivnost dela. Usmerjanje k razvoju intenzivnejši proizvodnji, ki ima prednost tudi v srednjeročnem načrtu občine, pa pomeni načrtovana proizvodnja strojev.

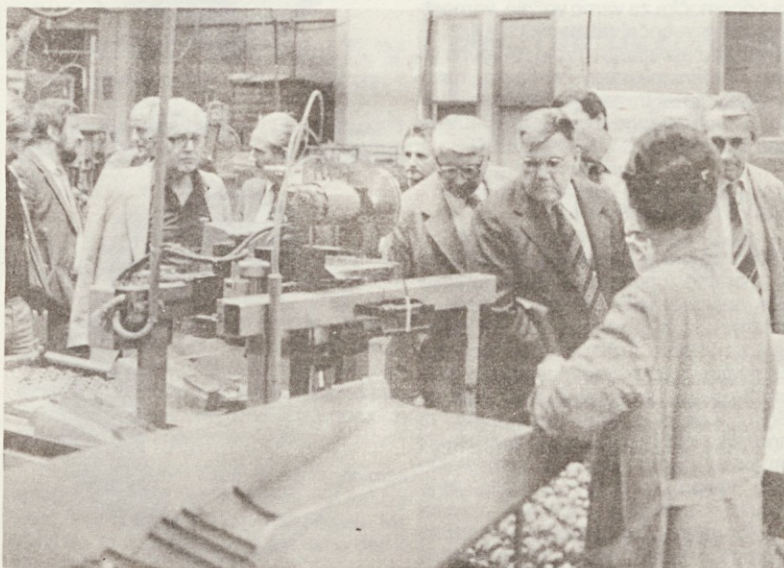
Govora je bilo tudi o načrtih nove prostorske ureditve (občina nam je lahko v pomoč predvsem pri pridobitvi dela zemljišča kemične tovarne Moste) in o še nekaterih notranjih problemih, med drugim o slabi delovni disciplini, ki je tesno povezana z nizko ravnjo organizacije dela, pomanjkljivo opredeljenimi deli in nalogami in z neizdelanim sistemom nagrajevanja po delu.

Predstavniki občine so pohvalili naše razvojne načrte, ki so v skladu z načrtom družbenega razvoja občine. Kritične pripombe pa so bile namenjene našemu načinu načrtovanja na ravni delovne organizacije - predsednik občine je omenil posebej pomanjkanje celovitega načrtovanja kadrovske politike, pomanjkljivo prikazovanje produktivnosti glede na kadrovsko strukturo v analizah poslovanja in nedorečene dohodkovne odnose.

VC

GOSTJE IZ SOVJETSKE ZVEZE

Obseg našega sodelovanja s sovjetsko avtomobilsko industrijo je vreden omembe. Letos bomo izvozili v Sovjetsko zvezo za več kot 100 milijonov din svetlobne opreme, to je približno tretjina celotnega izvoza tozda avtoopreme. V naslednjem letu pa pričakujemo povečanje izvoza še za dobro petino. Največ sodelujemo s Kamazom, z Moskvičem pa tečejo dogovori o razširitvi ponudbe: Saturnus bo razvil luči za novo vozilo, katerega proizvodnjo načrtuje Moskvič v naslednjem letu.

27. septembra so Saturnus obiskali namestnik sovjetskega ministra za avtomobilsko industrijo, generalni direktor njihovega izvoznouvoznega podjetja Avtoeksport, generalni direktor firme Zapčast eksport, ki uvaža rezervne dele za avtomobile in generalni direktor Kamaza. V Jugoslavijo so prišli predvsem zaradi otvoritve Progresovega servisa za sovjetske avtomobile v Beogradu, ob tej priložnosti pa so obiskali tudi druge poslovne partnerje. V Saturnusu so se pogovarjali o načinu in obsegu našega dosedanjega in prihodnjega sodelovanja. Zanimanje za naše izdelke je obetavno, ni pa šlo tudi brez kritičnih pripomb: namenjene so bile našemu zamujanju dobavnih rokov.

VC

O DELU RAZVOJNIKOV AVTOOPREME

V prejšnji številki smo se pogovarjali z razvojniki embalaže o njihovem delu, tokrat pa smo odšli na pogovor v razvoj avtoopreme. Da je od uspešnosti razvoja odvisen tudi uspeh tozda ni dvomiti. Kako pa to uspešnost zagotoviti v sedanjih gospodarskih razmerah in odnosih z uporabniki svetlobne opreme ter v času, ko svetlobna oprema ni več samo varnostni element vozila, ampak tudi sestavni del oblike vozila, s katero skušajo poizvajalci vozil pritegniti kupca, so v pogovoru povedali vodja razvoja tozda Danijel Gamberger, Franc Lubi, Sandi Sekirnik in Henrik Privšek.

Naše delo poteka v glavnem po letnem planu, ki pa ga delno tudi spreminjamo v primerih, ko je kupec naročnik spremenil svojo zahtevo, ali morda celo odpovedal svojo naročilo.

V polletju smo osvojili večino načrtovalnih izdelkov. Zaenkrat še ni popolnoma definiran žaromet za kamione KAMAZ - dogovori so še v teku, medtem ko za planirani daljinski žaromet isti naročnik ni več zainteresiran. Neznanka je tudi nova kombinirana svetilka za prikolice IMV, za katero nismo dobili nobenih za osvajanje nujnih podatkov.

Za proizvodnjo pa smo letos pripravili več izdelkov na področju dodatne opreme so novost halogenske meglenke in daljinski žarometi premera 180 mm, ki so po dimenziji in svetilnih vrednostih občutno večje od sedanjih. Prve preizkušnje na reliju Saturnus so nam prinesle tudi prve pohvale uporabnikov, uspešno pa teče tudi prodaja. Na novo so osvojeni odsevnik vseh oblik, namenjeni za univerzalno uporabo. Izvedba in videz so sodobnejši od dosedanjih, občutno so večje tudi svetilne vrednosti, pri tem pa so za proizvodnjo enostavnejši in cenejši. Uspešno in v razmeroma zelo kratkem času so osvojene tudi pozicijske svetilke za prikolice IMV, pohvale naročnika pa dokazujejo, da smo naredili oblikovno in kvaliteto dober izdelek. Nov je halogenski delovni žaromet, prvi namenski te vrste pri nas, za razne kmetijske, gradbene in druge delovne stroje. Prva količina pa je že narejena tudi za izvoz. Prav tako so novost tudi odsevni obeski, namenjeni peščem in predvsem otrokom, udeleženci v prometu. Za kolesarje pa smo pripravili dva pripomočka za varno vožnjo, varnostni loparček in bočni odsevnik.

Trenutno osvajamo tri zelo zahtevne izdelke, namenjene predvsem izvozu, halogenski žaromet in zadnjo združeno svetilko za volkswagenovega GOLFA 83 ter oglati žaromet za SAMBO - TALBOT.

TEŽAVE PRI OSVAJANJU

Pri žarometu je največja težava v tem, ker moramo upoštevati nove zahteve glede antikorozijske zaščite (90 dnevno testiranje), ki jih postavlja VW kot predpogoj za dobavo. Takih zahtev s sedanjo tehnologijo nismo zmožni doseči, zato moramo pohiteti z investicijo za izboljšanje zaščite. Zadnja svetilka je oblikovno in tehnološko zelo zahtevna in je v tako kratkem času nismo sposobni samostojno razviti. Najprej jo je razvila Hella, ki je samostojni razvijalec svetlobne opreme za Volkswagna. Od nje smo dobili načrte in naročili nekatera orodja. Kljub temu pa bo potrebno vložiti ogromno truda, da bomo oba izdelka pripravili za redno proizvodnjo v sredini prihodnjega leta. Izpad te proizvodnje bi pomenil tudi velik izpad dohodka, saj je VW naš največji tuji kupec.

Zakaj nam je za osvajanje tako zahtevnih izdelkov na razpolago razmeroma malo časa, samo eno leto?

Zal za VW nismo razvojna tovarna kot je HELLA, in ne sodelujemo pri oblikovanju svetlobne opreme že takrat, ko se oblikuje novi model avtomobila, (vemo pa da VW menja model avtomobila vsake tri leta). Vključimo se šele, ko je izdelek popolnoma definiran. Na ta način se moramo v vseh pogledih prilagajati že predvidenim

V PRIHODNJE VEČ POKROVČKOV

Kupci zahtevajo veliko več pokrovčkov, kot jih lahko proizvedemo. Take zahteve pričakujemo tudi do konca leta in v letu 1983.

Vse letošnje leto dobave surovin niso bile zanesljive. Zanesljive niso niti v tem trenutku, niti ne pričakujemo, da bo surovin dovolj do konca leta in v drugem letu. To velja tako za surovine domačih dobaviteljev kakor za uvožene.

Zaradi visoke iztrošenosti strojev smo letos začeli s sistematičnimi obsežnejšimi popravili, ki bodo zaključena do konca leta. Ta opravila so sočasno zmanjšala naše zmogljivosti.

Da bi proizvodnjo le ohranjevali na približnem lanskoletnem nivoju, smo organizirali nočno delo z vsemi neprijetnostmi tega dela. Učinki ponoči so nižji in delo tovaršic v tretji izmeni je zaradi napora nezaželeno. Še delamo v tretji izmeni, vendar močno razmišljamo, da bi jo ukiniteli.

Delavski svet TOZD Embalaže se je letos odločil, da del sredstev namenimo

za razširitev valjamskih kapacitet za aluminij v Impolu in Sevoju. Že drugo leto lahko pričakujemo večjo naklonjenost pri dobavah aluminija iz Impola in Sevoja. V naslednjih letih, ko bo valjarna v Impolu zgrajena, pa se bo naklonjenost spremenila v obvezo. Pričakujemo 2000 ton aluminija iz Impola in 500 ton iz Sevojnega letno. Te količine bi po ocenah zadoščale za nemoteno proizvodnjo v naslednjih letih. Pričakujemo, da bodo kupci pokrovčkov dali del deviz, da bi lahko kupili lake in tesnilne mase.

Računamo, da bo do konca leta vključena v proizvodnjo nova linija, v katero je vloženi kar 1,5 milijarde starih din. Del nove linije je že postavljen.

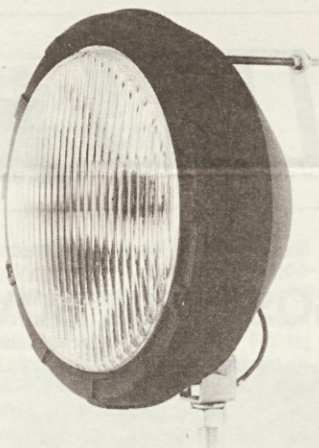
Ocenjujemo, da bi z vsemi možnostmi in stalnimi naporimi lahko proizvedli med 150 in 200 milijonov pokrovčkov letno.

Izvoz pokrovčkov ni izključen niti letos, niti v drugem letu. Še letos bomo proizvedli približno 10 000 000 pokrovčkov tipa Alupo za zunanje kupce.

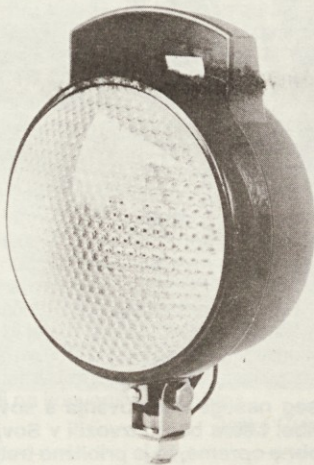
Teodor Kralj

Halogenska meglenka »SUPER S 200«

Daljinski halogenski žaromet »SUPER RALLY 200«

Halogenski delovni žaromet.

tehnološkim rešitvam, ki jih večkrat v našem postopku nimamo in tukaj se začnejo težave.

Precej lažja je pot do novega izdelka v primerih, ko smo mi samostojni razvijalci. Tako je pri dodatni opremi, izdelkih za traktorsko industrijo, delno tudi za nekatere tovornjake, naprimer za TAM.

Pri našem delu pa pogrešamo prototipno delavnico, kje bi lahko izdelali modele

in prototipe raznih izdelkov, na katerih bi ugotavljali in odpravljali pomanjkljivosti, preden bi šel izdelek v redno proizvodnjo.

Sestavni del izdelka, ki je zelo pomemben za kupca, je tudi zunanji videz. V razvoju delamo v glavnem le kadri s tehnično izobrazbo in nam oblikovanje včasih povzroča težave, zato bi v naši sredi želeli imeti tudi strokovnjaka - industrijskega oblikovalca.

NEKATERE NAPRAVE IZDELAMO SAMI

Naša proizvodnja je specifična. Veliko podrobnosti je potrebno predvideti pri osvajanju novih izdelkov. Vedno poskušamo uporabiti čim več standardnih in cenejših delov in izbrati take tehnološke rešitve, ki so najbolj racionalne. Včasih nam manjše sestavne dele svetil izdelajo tudi kooperanti, prav tako pa smo v celoti odvisni od uvoza, ko gre za izdelavo leč oz. stekel.

Za uvedbo novega izdelka v proizvodnjo je potrebno večmesečno delo, ki vključuje vse potrebne stroje, orodja za posamezne faze itd. Tu se velikokrat srečamo s problemom, da nimamo določenega stroja ali naprave za neko fazo izdelave. Če ga ni mogoče kupiti ali pa bi morali za nakup odšteti devize, se lotimo izdelave takega stroja ali naprave sami. Tako smo bili prisiljeni sami izdelati nekaj naprav, ki omogočajo našo proizvodnjo. Naprave za nanašanje temeljne barve, peči za temperiranje in sušenje lakov in lepil, temperirna naprava za predgrevanje orodij za vlivanje plastike, naprave za lepljenje stekel, brušenje parabol, male pnevmatske stikalnice, ki jih vse uspešno uporabljamo v proizvodnji, so plod naših delavcev.

Novih tehnoloških rešitev je v naši proizvodnji veliko. V glavnem jih narekujejo tuji proizvajalci. Delavci v razvoju zelo pogrešamo več možnosti za stike s tujimi strokovnjaki in ogledov tujih tovarn na tem področju, spremljanje novosti na sejnih in spoznavanje novih tehnologij. Brez teh možnosti bomo le težko sledili hitremu razvoju v svetu.

V sklopu razvoja deluje tudi svetlobni laboratorij, ki pa ima dvojno vlogo: tukaj opravljamo vse potrebne meritve za naše potrebe, obenem pa je tudi pooblaščen svetlobni laboratorij za homologacijske meritve v Jugoslaviji, ki je podpisnica Sporazuma o evropskih cestnih predpisih - ECE norme.

Tudi za to dejavnost so za izvajanje meritve potrebne naprave, ki so drage in v glavnem uvožene, pa si zato pomagamo tudi tako, da kupimo le nujno potrebne

dele, razna vpenjala in pripomočke pa izdelamo sami.

POTREBUJEMO VEČ SODELAVCEV

Trenutno nas je v razvojni službi zaposlenih 37. Glede na obseg dela in dejavnost nas je vsekakor premalo. S to zasedbo lahko pokrivamo le trenutne potrebe proizvodnje, ne moremo pa širiti dela službe.

Zahtevnost izdelkov nas sili v konstruiranje in izdelavo vse bolj zahtevnih orodij in naprav. V zadnjem času postajajo naprave zelo pomembno področje, če želimo našo proizvodnjo postopno tudi avtomatizirati. Za takšno delo pa nam primanjkuje strokovnjakov, ki bi bili specializirani za posamezno področje, na primer za predelavo pločevine, površinsko zaščito, elektroniko in drobno avtomatizacijo ter drugi. Iz šol takšnih kadrov ne moremo dobiti in je potrebno precej časa, preden nekdo pridobi dovolj izkušenj, da se uspešno kosa s takimi problemi.

Dosti časa nam vzame tudi vzdrževanje proizvodnje. Orodja, ki so že več serij delala dobro, po nekem času ne delajo več. V takih primerih kličejo nas, da rešujemo probleme. To prekinja naše redno delo in nam jemlje veliko dragocenega časa. Prav bi bilo, da bi bili za take naloge na oddelkih ljudje, recimo jim proizvodni tehnologi, ki bi uvajali novo proizvodnjo, jo nadzorovali in skrbeli, da kvaliteta ne bi nihala in bi bili sposobni odkrivati nastale napake in jih tudi samostojno odpravljati.

NAGRAJEVANJE NAJ BO STIMULATIVNO.

Z nagrajevanjem delavcev v naši službi imamo težave, saj je ravno zaradi tega zapustilo TOZD že veliko sposobnih delavcev. Škoda je velika, tudi zato, ker smo v te delavce vložili dosti truda, da so se usposobili in vključili v naše delo.

Problemi kažejo na to, da nagrajevanje ni dobro rešeno. Nujno bo to rešiti na način, ki bo stimulativen, in bo nagrajeval kvaliteto in doseganje rokov pri opravljanju del.

Delo v razvoju je zahtevno in odgovorno. Naše dobre rešitve lahko mnogo pripomorejo k uspešnemu poslovanju, zavedati pa se moramo, da so tudi naše napake temu primerno zelo drage, zato moramo imeti možnost nagrajevanja dobrih in prizadevnih delavcev, ter jih na ta način vzpodbuditi k še večji prizadevnosti.

Pogovor pripravil M. T.

GIBLJIVI DELOVNI ČAS DA ALI NE?

Človek preživi skoraj tretjino svoje delovne dobe v delovni organizaciji. Zato je vprašanje delovnega časa potrebno posebej skrbno, ga nenehno spremljati in v okviru možnosti prilagajati družbenim materialnim pogojem in potrebam in interesom delavcev. Reguliranje prihodov, prisotnosti in odhodov z dela je pomembno organizacijsko in sociološko vprašanje. Bolj ko so zapletene naloge, bolj ko se povečuje obseg dela, večja je potreba po taki izbiri rednega delovnega časa, ki omogoča njegovo racionalnejšo izrabo, hkrati pa vsaj delno ugotovi delavčevim osebnim potrebam.

Sodobna psihologija in znanstvena organizacija dela sta že zdavnaj ugotovili, da je razporejanje delovnega časa bistvenega pomena za doseganje poslovnih ciljev, za razreševanje medsebojnih odnosov in za dobro počutje v delovnem okolju. Ta ugotovitev je najprej dobila praktično potrditev v industrijsko najbolj razvitih deželah, kjer se stalno pojavlja potreba po spreminjanju delovnih pogojev, posebno tistih, ki zagotavljajo racionalnejšo izrabo delovnega časa.

In zakaj je gibljivi delovni čas aktualen? Svobodnejše razporejanje delovnega časa omogoča delavcu boljše prilagajanje osebnim potrebam, naravnostni ritem družinskega življenja in podobno. Gibljivi delovni čas pa ni ugoden samo za delavca, temveč ima tudi širše družbene prednosti. V industrijsko razvitih mestih, kot je Ljubljana, omogoča boljše organizacijo mestnega potniškega prometa ter večjo pretočnost in varnost mestnega potniškega prometa nasploh, saj zmanjšuje prometne konice. S tem je skrajšan tudi čas, potreben za prihod na delo in odhod z dela.

Za delovno organizacijo pa je pomembno dejstvo, da gibljivi delovni čas skoraj docela odpravlja zamude na delo, zmanjšuje izhode za osebne potrebe, znižuje obseg nadurnega dela, omogoča prilagajanje dnevnega delovnega časa obsegu in nujnosti delovnih nalog, zagotavlja večjo delovno disciplino in doslednejše izpolnjevanje mesečne delovne obveznosti. Zahteva pa zelo natančno in dinamično organizacijo dela.

Gibljivi delovni čas nima samo prednosti, ampak tudi slabosti. Ena pomembnejših je, da ni mogoče organizirati za vse delavce enako, kar lahko povzroči motnje v medsebojnih odnosih med delavci v proizvodnji in strokovnih službah. Šibka točka je tudi težja organizacija strokovnih delovnih skupin, samoupravnih organov in družbenopolitičnih organizacij.

Kljub nekaterim slabostim je uvedba gibljivega delovnega časa v interesu delavcev, zato je to vprašanje potrebno temeljito proučiti in na osnovi analiz oblikovati predloge, o katerih bodo razpravljali in odločali vsi delavci. To je toliko bolj nujno, ker današnji hitri tempo življenja povzroča neprijetne psihične obremenitve in napetosti, ki v hujši obliki lahko celo škodujejo zdravju. Zato je vsak prispevek k človekovi razbremenitvi ali zmanjšanju psihičnih napetosti hkrati prispevek k večji uspešnosti in produktivnosti dela ter podlaga za dobre medsebojne odnose v procesu dela.

V naši delovni organizaciji smo se lotili vprašanja gibljivega delovnega časa ne le zato, ker ga imajo ali uvajajo tudi drugod, temveč predvsem na osnovi lastnih ugotovitev. Glavni razlogi, ki nas vodijo k temu so:

- delavci, ki jih želimo na novo zaposliti v naši delovni organizaciji, pogosto odklanjajo sklenitev delovnega razmerja zaradi neugodnega delovnega časa, posebno glede na prometno dostopnost naše delovne organizacije;

- mnogi delavci zahtevajo spremembo delovnega časa, nekateri zaradi tega celo zapustijo delovno organizacijo;

- večina delovnih organizacij s področja gospodarstva v naši občini ima vsaj za del delavcev uveden gibljivi delovni čas (v industrijski coni moščanske občine nimata gibljivega delovnega časa le Rog in Julon);

- ko smo analizirali petnajst delovnih organizacij z gibljivim delovnim časom, smo ugotovili, da je povsod upadel obseg nadurnega dela najmanj za 60 odstotkov, da se je povečala delovna disciplina, da se je izboljšala povezava strokovnih in režijskih delavcev z delavci dopoldanske in popoldanske izmene in podobno.

To je le nekaj ugotovitev, ki jih bomo razširili, podrobno analizirali in na osnovi teh spoznanj oblikovali predloge rešitev za razpravo in odločanje v tozddih in DSSS. Dela se lotevamo vsestransko in odgovor-

no, saj je za rešitev tega vprašanja zainteresiran sleherni član naše delovne organizacije. Da bi dobili čimbolj objektivne, tehtne in utemeljene odgovore, je bila imenovana posebna delovna skupina, ki bo opravila analize in pripravila predloge. To delo sovpada s pripravami na spremembe in dopolnitve pravilnika o delovnih razmerjih, v katerem je potrebno opredeliti tudi reguliranje delovnega časa.

Izbira ustreznega delovnega časa je obveznost, ki zahteva odgovorno, razsodno in racionalno odločitev. Najti moramo tako rešitev, ki bo krepila humane tovariške odnose, odpravljala motnje v procesu dela, povečevala količino in kakovost dela, prispevala k izboljšanju poslovnih rezultatov, skratka, ki bo prispevala k uresničevanju interesov delavcev v združenem delu v naširšem pomenu besede. Vse to pa je odvisno le od nas samih in naše pripravljenosti obračunati z vsem, kar nas zavira, tudi z lastnimi navadami ali razvadami, kadar so v nasprotju z najširšimi interesi večine delavcev v delovni organizaciji.

Dušan Djukanović

Z NOVIM ZNANJEM ENOTNO V AKCIJO

Komunisti Saturnusa smo povabili na pogovor o dohodkovnih odnosih uglednega strokovnjaka ekonomskih ved dr. prof. Ivana Turka. Pogovor v sejni dvorani moščanske občine za vse osnovne organizacije zveze komunistov smo pripravili z namenom, da si člani pridobijo in poglobijo teoretično poznavanje dohodkovnih odnosov, kar je osnova za ugotavljanje stanja in oblikovanje enotnih stališč in akcij.

V embalaži smo se komunisti že spomladu dogovorili za nekatere aktualne teme, ki so temeljnega pomena za uspešno delovanje članov v svojih sredinah. Odločili smo se za teme s področja dohodkovnega povezovanja in delegatskega sistema.

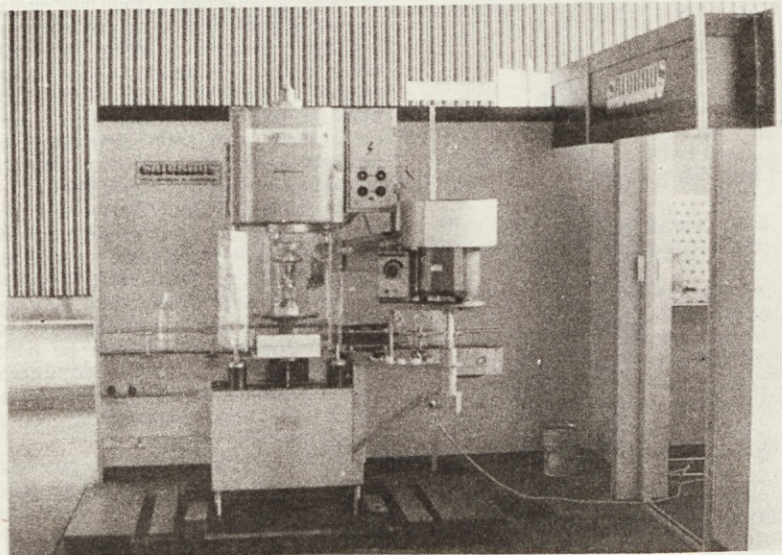
Združevanje sredstev na temelju dohodkovnih odnosov v naši družbi in tudi v

Saturnusu še ni dovolj upoštevano. Iskati moramo možnosti, da delavec, ustvarjalec dohodka, odloča o uporabi sredstev za ekonomsko prednostne naložbe in si tako zagotavlja socialno eksistenco. Sama tehnika združevanja mora biti takšna, da delavec dinamično spremlja - vpliva na tisti del dohodka, ki ga je združil za razvoj lastnega tozda ali tozda v sestavi druge organizacije združenega dela. Prepričani smo, da bi bila tehnika povezovanja najučinkovitejša, ko bi delavec svoj standard povezal z dohodkom, ki ga je vložil v razširjeno reprodukcijo.

V Saturnusu smo v fazi oblikovanja takšnih odnosov in smo prepričani, da je pogovor z dr. prof. Turkom pojasnil nekatera vprašanja pri oblikovanju modela medsebojnih obveznosti.

Ladislav Slak

RAZSTAVLJALI SMO NA VINSKEM SEJMU

Letos smo prvič samostojno razstavljali tudi na sicer že tradicionalnem vinskem sejmu v Ljubljani. Na majhnem in skromnem prostoru smo razstavljali zapiralno tip SZS 4 - PP, namenjeno za zapiranje steklenic z ALUVI zaporkami. Na razstavnem prostoru so bili stalno prisotni predstavniki naše servisne službe, ki so zainteresentom demonstrirali delovanje zapiralnega stroja, zbirali podatke o potrebah po takih in drugačnih strojih na tržišču in posredovali druge informacije o programu in razvojnih načrtih Saturnusa.

Na osnovi obiskov in razgovorov s posameznimi interesenti na vinskem sejmu lahko zaključimo naslednje:

Zanimanje za razstavljeno zapiralno je bilo veliko. Zanimiva je predvsem za proizvajalce vin, sokov in žganih pijač, pa tudi za kemično in farmacevtsko industrijo. Posamezni obiskovalci so sugerirali nujnost izdelave zapiralke za večjo kapaciteto - do 12.000 steklenic na uro, pa tudi polnilnih strojev in celo kompletnih linij.

O vsem tem velja razmisliti in nekatere stvari vključiti v naš razvojni program izdelave strojev.

Janez Smrajc

AKTIVNOST DELEGATOV SATURNUSA V ZBORU ZDRUŽENEGA DELA SKUPŠČINE OBČINE MOSTE - POLJE

11. marca 1982 je bilo izvoljenih 24 delegatov iz vseh tozddov, ki nas izmenično zastopajo na sejah Zbora združenega dela SOB Ljubljana Moste-Polje. Delegacije tozddov - DSSS se združujejo v konferenco delegacij; na predhodni seji predelamo materiale in oblikujemo predloge - pripombe, ki jih nato naš delegat prinaša na Zbor združenega dela.

Do sedaj smo imeli 6 sej v delovni organizaciji in 6 sej na občini, na katere smo poslali vsakokrat po 2 delegata. Na gradivo, ki je bilo v obravnavi, smo dali 8 pripomb.

Zadnje seje konference delegacij pa se je udeležil tudi predsednik skupščine občine Moste-Polje tov. Niko Lukež. Obravnavali smo aktualno problematiko OZD z oceno akcijskih programov in stabilizacijskih ukrepov in analizo poslovanja z vidika ugotovitev v gradivu za sejo ZD.

V času do konca leta pa je predvidenih še 10 sej z zelo pestro vsebino tako bo delegatsko delo zelo razgibano.

V skopih besedah sem analiziral delo konference delegacij ZD od izvolitve pa do danes.

Predsednik delegacij ZD:
Janez Turek

SMEH JE ZA ZDRAVJE

Škot zaloti tatu in ga vpraša, kako je prišel v stanovanje?

- Skozi dimnik.

Škot dvigne telefon.

- Nikar ne kličite policije, moleduje tat.

- Ne kličem policije. Opozoril bom dimnikarja, da mu ta mesec ni treba priti.

Oče se kar naprej krega nad sinom:

- Uh, pa tak tepec! Odkar si na svetu, mi še nisi napravil veselja!

- Ampak pred tem pa, kajne oči.

- Zakaj pa stokate, saj se zoba še dotaknil nisem!

- Seveda ne, zato pa stojite na mojem kurjem očesu.

- Ali te ni sram Tone, da hodiš domov na pol pijan?

- Ali sem jaz kriv, žena, če mi je denarja zmanjkalo.

- Oskar, jutri imaš izpit. Ali si pripravljen?

- Sem. Tudi na najhujše.

FRANKFURT AUTOMECHANIKA 82

Naš prvi samostojni sejmski nastop na zahodu.

Frankfurtska sejmska prireditelj Avtomehanična 82 je ena največjih svetovnih sejmskih prireditev, namenjenih trgovini z rezervnimi deli za avtomobile in opremo za servise in delavnice.

Naš nastop je bil usmerjen prodajanju izdelkov svetlobne opreme trgovini. Z dosedanjimi prizadevanji smo si uspeli zagotoviti prodor in sodelovanje z zahodnoevropsko avtomobilsko industrijo, medtem ko je prodaja svetlobne opreme v trgovinah v razvitem zahodnoevropskem prostoru naš cilj, ki se mu postopoma približujemo.

Sejme v tujini smo v preteklosti organizirali s pomočjo specializirane delovne organizacije Jugoslavia public, kateri je vse do letos Zvezna gospodarska zbornica zagotavljala devizna sredstva za sejemске nastope zainteresiranih delovnih organizacij. Letos temu ni več tako, nastop in vsi stroški, tokrat seveda devizni, so prepuščeni odločitvam razstavljalcev oziroma delovnim organizacijam samim. O tem tudi zgovorno priča nastop le še enega jugoslovanskega razstavljalca, razen Saturnusa, na tej največji ponudbi rezervnih delov in opreme za avtomobile, na kateri je sodelovalo 2600 razstavljalcev iz vsega sveta. Svetlobno opremo je ponujalo 12 razstavljalcev.

Naše sodelovanje in naša ponudba v celoti je bila organizirana na omejenem prostoru in na izredno skromen način. Vse to iz dveh razlogov - vsi stroški sodelovanja so devizni, v ne majhni meri pa tudi zaradi nepoznavanja specifičnosti tega sicer izredno dobro delujočega sejmišča. Nastop, ki se bo izkazal v skupnem strošku do 5.000 DM in 30.000 din, se prav tako izkazuje v povpraševanju več kot 60 zainteresiranih kupcev iz različnih držav, od Izraela, Cipra do Španije in Skandinavcev. Največje zanimanje so pokazali seveda domači kupci, Nemci. Vrednost izkazanega povpraševanja je ocenjena na 1.000.000 DM, kar ocenjujemo za velik uspeh. Še večji pa bi bil, če bi ob upoštevanju vseh možnosti in tudi omejitve uspeli uresničiti tak izvoz. Ob tem je potrebno poudariti, da je obseg povpraševanja tudi rezultat predhodnih izvoznih aktivnosti, dogovorov, sodelovanja z avtomobilskimi proizvajalci (predvsem z VW) in tudi prizadevanj, da bi naši izdelki ne bili anonimni, pa čeprav so opremljeni z našim imenom.

Del zanimanja potencialnih kupcev je bil namenjen tudi rally-ju z našim imenom, saj so mnogi veliki kupci lastniki celih verig garaž, servisov in botique-ov za friziranje (racing, tuning in formuling). Njihovo zanimanje za naš rally je povezano z zanimanjem za našo dodatno opremo.

Na ta sejem smo se pripravili s skupino prospektov v nemščini, ki so praktično vsi pošli, pa vendar niso mogli nadomestiti kataloga, ki ga v tujem jeziku nimamo. Največ povpraševanja so vzbudili izdelki za VW in dodatna svetlobna oprema, predvsem meglenke. V primeri z drugimi razstavljalci, pa naj bodo to razstavljalci iz Japonske, Taivana ali Tajske (ki homologirajo meglenke v Italiji) ali oni iz Španije - da se z razstavljalci Hello in Bosch-em iz ZRN sploh ne primerjamo - nimamo ustreznih prodajne embalaže; to še zlasti velja za meglenke iz serije Super 200 ali za obstoječe Sputnik ali Ranger, za katere imamo ustrezno embalažo za set (par), pa jih raje pakiramo po en kos. Taka pakiranja so prodajno nezanimiva za trgovine na zahodu. Trgovci sicer ne želijo kričeče prodajne embalaže, vendar zahtevajo »zgovorno« ali tako, ki vzbuja pozornost. Pomanjkljiva embalaža za odsevnik in drugo kolesarsko dodatno opremo je prav zaradi nerešene embalaže (ki je v tem

trenutno sploh nimamo) ostala skoraj nezapažena. Prav nasprotno je bilo s stojnico italijanskega razstavljalca Plasto, ki je razstavljal samo odsevnik vseh vrst. Njegovi izdelki so vzbujali potrebno pozornost samo zaradi atraktivne prodajne embalaže, pa čeprav bi se izdelkom samim dalo že laično očitati slabšo kvaliteto.

Na področju ponujanja je opazen nadaljnji korak; za uspešno prodajo meglenk ni več zadostna primerna embalaža - meglenke se prodajajo že vgrajene v spoilerje (plastične, aerodinamične ščitnike), namenjene posameznim tipom avtomobilov. Tovrstna ponudba je velika. Kot novost pa sta v svoj prodajni program spoilerje vključila tudi Hella in Bosch, paleta takih kompletov meglenk pa pospremila s propagandnim nasvetom: Svojemu avtomobilu dajte tudi svoj videz!

Za nadaljni prodor naših izdelkov v trgovino, vendar z našim imenom, večji kupci zahtevajo ureditev nekaterih prodajnih pomagal npr. katalog (vsaj v angleški verziji), dodatne prospekte, ogledne kartone za okrogle in oplate žaromete H4, ogledne kartone za traktorsko opremo, ogledne kartone za odsevnik, nalepke tipa YU - Saturnus v kombinaciji z nacionalnimi oznakami D in NL.

Če bomo povpraševanje, zabeleženo na tem sejmju, uspeli v primernem obsegu realizirati in temu pridružiti še rezultate pri izvozu svetlobne opreme v Italijo preko firme SEIMA, smemo načrtovati v prihodnjem letu dvakratno povečanje iz-

ODSEVNIKI

Za vso svetlobno opremo, za vse optične naprave za motorna in druga vozila je moč trditi, da je to varnostna oprema, da se s posameznimi elementi te opreme udeleženci v prometu medsebojno in dogovorno sporazumevajo, vse to z namenom, da bi celoten promet motornih in drugih vozil potekal urejeno in varno. Ker so tudi odsevnik (ne odsojnik); kot smo v začetku nove izdelke napačno poimenovali del svetlobne opreme, veljajo zanje v osnovi enake opredelilne namena in uporabe. Pa vendar so odsevnik nekaj specifičnega; namenjeni so najmanjšim udeležencem v prometu - otrokom. Odsevnik naj bi kot popularna in cenena varnostna oprema zagotovili kar največ varnosti in zmanjšali visoko udeležbo šolarjev v prometnih nesrečah.

Cestnemu prometu v mestih in izven njih se šolarji ne morejo ogniti. Ker je varnost del splošnega družbenega interesa, je bil v letošnjem letu sprejet nov Republiški zakon o varnosti cestnega prometa. Ta zakon zahteva po vzgledu Skandinavcev, da morajo otroci ponoči ali v pogojih zmanjšane vidljivosti pri hoji po cestah nositi na vidnem mestu odsevna telesa.

Pri tem velja omeniti tudi naš del prizadevanj ob sprejetju tega zakona. Poučeni iz izkušenj ob uvajanju kolesarskih loparčkov (s katerimi so poskušali mnogi zasebniki z nekakšnimi približki ali nadomestki v loparčku nadomestiti funkcionalni element - odsevnik in to z nalepkami, folijami in podobnimi rešitvami), smo predlagali, da se za odsevnik v zakonu uveljavi normativna zahteva, ki jo med drugim opredeljuje ustrezen JUS. Veliko zaslug za sprejetje takega zakona ima znan strokovnjak in delavec s področja

PREDSTAVLJAMO VAM

Dela in naloge šefa prodaje in inozemskih trgov in prodajni službi je dne 1. avg. 1982 prevzel tovariš Miha Perne.

Tovariš Perne (roj. leta 1942) je diplomiral na Fakulteti za naravoslovje in tehnologijo, Odseku za metalurgijo, v Ljubljani. Za seboj ima 15 let izkušenj na področju izvoza odlikov, predvsem za avtomobilsko industrijo, v podjetju Metalka. V

tem času je bil 4 leta predstavnik Metalke v inozemstvu.

Na vprašanje, zakaj se je želel zaposliti prav v Saturnusu, je povedal tovariš Perne naslednje:

»Saturnus kot ena uglednih ljubljanskih tovarn je prerasla jugoslovanske okvire, zato je za Saturnus nujna prodaja na inozemskem trgu. V Saturnus prihajam v kritičnem obdobju, ko so se poslabšali pogoji gospodarjenja v domovini in na tujem in prav zato moramo vložiti maksimalne napore, da obdržimo in povečamo našo prodajo na tujem trgu.

Cilji, ki smo si jih zastavili v Saturnusu na področju izvoza, so ambiciozni, vendar menim, da so realno postavljeni. Razvijali bomo predvsem izvoz na konvertibilni trg, ki je za nas zaradi uvoza repromateriala najpomembnejši. Pospeševali bomo višje oblike sodelovanja, kot so kooperacija ter izvoz tehnologije in strojev.

Saturnuska tehnologija je na dovolj visokem nivoju, da bomo lahko razvili tudi prodajo v dežele v razvoju in s tem prispevali delež k jugoslovanskim naporom za novo ekonomsko ureditev sveta.«

AP

voza svetlobne opreme, namenjene za prodajo v trgovini, to pa bi bil naš velik skupen uspeh. Vendar je za ta cilj potrebno spremeniti ali preseči marsikaj v našem obnašanju. Izvoz svetlobne opreme za prodajo v trgovini predstavlja seštevke posamičnih naročil različnih izdelkov. To preprosto pomeni, da moramo oblikovati ustrezno zalogo izdelkov in iz nje sestavljati posamezne pošiljke. V

kolikor uspemo oblikovati tako zalogo, bomo z njo presežili tudi situacijo, ko je za dostavo vzorcev inozemskim kupcem včasih potrebno čakati začetek ponovne proizvodnje nekaterih izdelkov. Pri prodajnih pomagalih pa moramo kar se da hitro izdelati prodajni katalog, opremljen s kodami za izvoz.

Roman Kokalj

varnosti v cestnem prometu, mg. Vinko Može.

V Saturnusu, v TOZD Tovarna avtoopreme, so osvojili štiri odsevne elemente v obliki maskot živali, ki naj pritrjena na ustrezno mesto označujejo in opozarjajo na prisotnost otrok v prometu. S proizvodnjo odsevnikov smo pričeli neposredno pred začetkom šolskega leta. Žal do tega datuma nismo uspeli zagotoviti pravočasne proizvodnje. Začetek šolskega leta in veliko povpraševanje z vseh strani sta nas tako prehitela, da nismo uspeli poskrbeti za ustrezno prodajno embalažo, za oprostitve prometnega davka pri prodajni ceni in podobno. Vse to se postopoma in prav v tem času tudi urejuje. Prve količine, ki so resnično takoj pošle, že nadomeščamo z novimi dobavami. Tako naj bi vsak mesec na tržišče poslali kakih

10 do 20.000 odsevnikov in pričakujemo, da bomo do konca letošnjega leta s tem zadostili potrebe v naši republici.

Ob uvajanju novih izdelkov na tržišče velja povedati, da pričakujemo, da bo propagandno in uvajalno kampanijo zaradi splošnega in širokega družbenega pomena najverjetneje v celoti finansiral in izvedel Republiški svet za preventivo in varnost v cestnem prometu. Ta akcija, serija oglasov in tekstov, nosi naslov MEDVEDEK, PRIPELJI ME VARNO DOMOV. To bo prvič, da nekdo izven Saturnusa, celo izven sfere proizvodnje ali prometa s svetlobno opremo, finansira propagandno akcijo za naš izdelek.

Celotna akcija, vključno s prodajo, je v letošnjem letu zaradi premajhnih proizvodnih kapacitet omejena samo na našo republiko. V drugem letu bomo postopoma selili akcijo in prodajo še v druge republike v Jugoslaviji. Ob primerni embalaži pa bo to tudi izdelek, za katerega se bodo morebiti zanimali tudi v tujini. Razmisliti bi kazalo o spremembi oziroma o poenostavitvah v proizvodnji, sedanje proizvodne zmogljivosti niso ustrezne.

Začetek prodaje teh izdelkov postavlja na dnevni red že skoraj leto dni aktualno vprašanje ostale kolesarske varnostne opreme. Med to opremo sodita dva izdelka in sicer loparček in odsevnik za napere. V obeh primerih gre za izvedenke, pri katerih nastopa kot funkcionalni element odsevnik. Pričakujemo da se bo kmalu tudi tu kaj premaknilo.

SATURNUS
H4

IZOBRAŽEVANJE ZA NAŠE DELAVCE

Vsi smo že lahko opazili, da si v naši družbi resno prizadevamo izboljšati splošno, družbeno in strokovno izobrazbo in razgledanost zaposlenih. Zagotovo smo to opazili in o tem tudi razmišljali ob organizirani akciji za načrtno vključevanje delavcev Saturnusa v osnovno splošno izobraževanje. Morda smo razmišljali tudi o vzrokih in našli smisel vlaganja naporov posameznikov, ki so se vključili v proces lastnega razvoja kot člani družbe s skupnimi cilji. Spoznali smo, da prav gotovo ne bi hoteli le formalno povečevati statističnega povprečja delavcev s končano popolno osnovno šolo, niti le zagotoviti ustavne pravice do osemletne osnovnošolske izobrazbe. Čas in sredina, v kateri živimo, zahtevata od nas pripravljenost, da se vključujemo in ustvarjalno sodelujemo v določenih družbenih odnosih. Ti odnosi nam niso dani, njihovi oblikovalci smo mi sami, a se tega pogosto ne zavedamo. Čas je, da tako družbeno stvarnost, v kateri je delavec sam oblikovalec družbenih odnosov, priznamo in v zavesti spoznamo za svojo. Pot do spremembe v človekovi zavesti pa je osvajanje znanja. Zato je naša odločitev za organizacijo osnovnega splošnega izobraževanja široka in celovita naloga, ki jo utemeljujemo iz tehnoloških, družbenih in kulturnih vidikov, pa tudi z vidika posameznika, ki je svojo delovno silo svobodno združil z drugimi delavci v naši delovni organizaciji in ima pravico delati z družbenimi sredstvi in gospodariti nad pogoji in rezultati dela. V doseganju tega smotra pa predstavlja višja kulturna in izobrazbena raven tako cilj kot sredstvo razvoja.

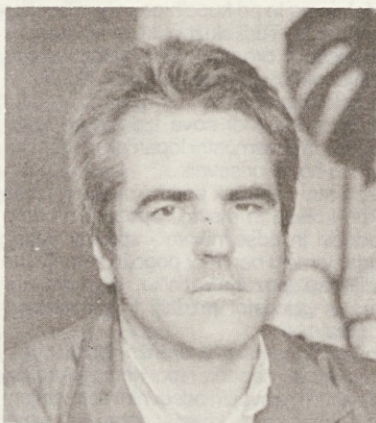
Tako smo razmišljali. Naše skupno stališče in odločitve posameznikov so dobre. 56 naših sodelavcev iz vseh TOZ se je vključilo v dobro organiziran in voden osebni razvoj, ki pa mnogo pomeni tudi širši družbeni skupnosti.

To stališče in te odločitve posameznikov pomenijo v naši delovni organizaciji začetek trajnega procesa tudi različnih drugih poti vzgoje in izobraževanja. Potrebna pa je osnova, ki vsakomur omogoči mnogo več svobode v mišljenju, vedenju, odločanju in v oblikovanju stališč. S tem si ustvarjamo možnosti nadaljnega strokovnega usposabljanja, ki nam daje možnosti produktivnejšega, varnejšega in kvalitetnejšega dela - kreativnega dela, ki človeku nudi zadovoljstvo.

Vsi naši sodelavci, ki so se pravzaprav brez odlašanja (in 56 sodelavcev ni malo) prijavili in vključili v osnovno izobraževanje, so dokazali visoko osveščenost in pripravljenost sodelovati v skupnem prizadevanju za višjo produktivnost dela na vseh področjih, tako v tehnologiji kot v procesih samoupravnega komuniciranja. Naša skupna naloga pa je, da vzpodbujamo vsakogar in jim zagotavljamo pogoje, tudi ko jim bo najtežje. Premagovati bodo morali mnogo težav in se odpovedati prenekaterim prostim uram, da bi dosegli cilj. Ta cilj pa je lep in vsebinsko bogat, to je moč svobode v mišljenju. Vredno je truda! Zato delavci Saturnusa želimo vsem, ki so se vključili v osnovno šolo, veliko uspeha in - vztrajajte!

Marjan Žvan

PREDSTAVLJAMO VAM

2. avgusta je prevzel delo vodje izobraževanja v Saturnusu Marjan Žvan. Tovarš Žvan (rojen leta 1938) je po srednji tehnični šoli končal najprej I. stopnjo organizacije dela - proizvodna smer, zatem pa II. stopnjo industrijske pedagogike. 10 let je delal v Tekstilindusu v Kranju, od tega osem let kot programer inštruktor in organizator proizvodnje, nato pa 12 let v Zavodu za tehnično izobraževanje v Ljubljani kot vodja izobraževalnih področij. Na področju izobraževanja ima torej mnogo izkušenj, z zaposlitvijo v Saturnusu pa prehaja na prostorsko zoženo področje, kjer pa ga čakajo povsem konkretne naloge. O izobraževalnih načrtih v Saturnusu je povedal naslednje:

»Ugotavljamo, da delavci v Saturnusu čutijo potrebo po izobraževanju. Celoten sistem vzgoje in izobraževanja, ki ga pripravljamo, bo moral vključevati vse izo-

braževalne potrebe, tehnološke in družbene, trenutne in dolgoročne. Izdelati pa moramo tak izobraževalni plan, ki bo tudi uresničljiv v okviru danih finančnih možnosti. Težimo k čimvečjemu podružbljanju izobraževanja, kar vključuje nadzor delavcev nad uporabo sredstev za te namene. Potrebe pa bomo ugotavljali na demokratičen način, z živim pogovorom, predvsem z vodji posameznih oddelkov. Pripravljamo tudi poseben pravilnik o izobraževanju; doslej je bilo to področje zajeto v Pravilniku o delovnih razmerjih.

V zadnjem času smo izdelali izvedbeni program za proizvodno delo srednješolcev in usposobili potrebno število inštruktorjev. Uvedli bomo redno in obsežnejše preverjanje znanja s področja varstva pri delu, izoblikovali bomo novo metodologijo in uvedli evidenco po poklicnih skupinah delavcev. Pripravljamo tudi izobraževanje o delu z ljudmi, namenjeno vodjem oddelkov in delovnih skupin; organizirano bo v samem Saturnusu in bo prilagojeno našim konkretnim razmeram. S takim izobraževanjem želimo zvišati raven odnosov med ljudmi, dvigniti splošno kulturo in razviti zavest o nujnosti izobraževanja. Za člane samoupravnih organov in organov družbenopolitičnih organizacij pa pripravljamo poseben program družbenopolitičnega izobraževanja, s katerim bomo začeli v naslednjem mesecu.

Zastavljene cilje lahko uresničimo samo ob pripravljenosti odgovornih sodelavcev. Sistem namreč ne more temeljiti na prisili, temveč le na vzajemnem delu in na zavesti, da je nenehno izobraževanje resnično potrebno.

VC

PROŠNJA ZA SODELOVANJE PRI ZBIranju SLOVENSKE PRIPOVEDNE SLOVSTVENE FOLKLORE

V sekciji za ljudsko slovstvo pri Inštitutu za slovensko narodopisje (Znanstvenoraziskovalni center Slovenske akademije znanosti in umetnosti) v Ljubljani je v pripravi zbirka slovenskega slovstvenega folklorne gradiva (bajke, povedke, pravljice, smešnice, uganke, pregovori), pri kateri želimo dati prednost novemu terenskemu gradivu.

Prizadevamo si, da bi bila zbirka kolikor mogoče popolna, zato se z zaupanjem in prepričanjem, da naš klic ne bo zaman, obračamo tudi na bralce Glasa Saturnusa z naslednjo prošnjo:

- prosimo in vabimo vas, da bi bajke, povedke, pravljice, smešnice, uganke, pregovore in mogoče še kaj podobnega, kar živi v vašem okolju ali zgolj le še v spominu iz mladih dni, zapisali in poslali na Inštitut za slovensko narodopisje na spodaj navedeni naslov. Veseli bomo, če se bo Arhiv slovenskih ljudskih pripovedi, ugank, pregovorov pri omenjenem Inštitutu obogatil z vašim prispevkom, saj to pomeni kamenček več v mozaiku slovenske kulturne - v tem primeru slovstvene dediščine. Vaše delo bomo ustrezno citirali in na primernem mestu poudarili - kadar bo do predvidene izdaje pač prišlo.

Pri tem je treba opozoriti, da ne pridejo v poštev prepisi ali obnove iz starih zbirk ljudskih pravljic, pripovedi ipd., saj te že imamo na razpolago in jih bomo vsekakor primerno upoštevali.

- druga možnost je, da nam sporočite naslov ljudi, za katere veste, da je z njimi ljudsko oz. ustno oz. folklorno izročilo še živi. Ob priložnosti bi jih obiskali sami in njihove pripovedi posneli na magnetofonski trak.

V vsakem primeru prosimo, da je naveden natančen naslov pripovedovalca, njegovi rojstni podatki in poklic in prav tako naslov in omenjeni podatki zapisovalca ter kraj in datum zapisa oz. pripovedovanja.

Zanesljivo pričakujemo vašo pošto in vas v tem upanju prav lepo pozdravljamo.

Marija Stanonik Inštitut za slovensko narodopisje, ZRC, SAZU, 61000 Ljubljana Novi trg 3

Predlagamo sodelavcem, da morebitne prispevke naslovljajo na uredništvo Glas Saturnusa, kjer jih bomo zbirali in pošiljali na Inštitut za slovensko narodopisje. Objaviti bi jih želeli tudi v našem glasilu, avtorju pa pripada ustrezen honorar.

SREDNJEŠOLCI NA PROIZVODNEM DELU

Komaj so nas zapustili mladi začasní sodelavci, ki so nadomeščali naše delavce v proizvodnji v času dopustov, so že začeli prihajati novi. Tokrat so to srednješolci, ki se v Saturnusu seznanjajo s proizvodnim delom. Naša delovna organizacija se je že lani aktivno vključila v programe usmerjenega izobraževanja, skozi naše proizvodne obrate je šlo 362 učencev, v tem šolskem letu pa jih bomo sprejeli okrog 2000. Menjavali se bodo vsaka dva tedna. Največ jih bo delalo v tozdu avtoopreme, po 90 naenkrat, v tozdu embalaže po 30, orodjarna pa bo vsakih 14 dni sprejela po deset učencev kovinarske stroke. Kvalitetna izvedba tako obsežnega programa zahteva tudi več inštruktorjev kot lani; usposobili so se septembra na posebej zanje pripravljenih tečajih.

Proizvodno delo v tozdu embalaže so pred kratkim zaključili učenci Srednje šole za računalništvo v Ljubljani. Kakšni so njihovi vtisi?

Andreja Vidmar. Ko smo prišli, so nam razkazali proizvodnjo v Saturnusu, razložili so nam njegovo zgodovino in razvoj. Rada pa bi bolje spoznala organizacijo dela in delovanje samoupravljanja. Teoretično so nam to sicer razložili, nismo pa videli, kako deluje v praksi. Delo, ki ga opravljam, ni težko, moti me le hrup. Razočarana pa sem nad nagrajevanjem; preden smo začeli delati, so nam obljubili, da bomo dobili 3500 din za zelo uspešno delo, potem pa so nagrado znižali na 1500 din. Vem, da ponekod učenci sploh ne dobijo plačila, razočarani pa smo zato, ker smo sprva pričakovali več.

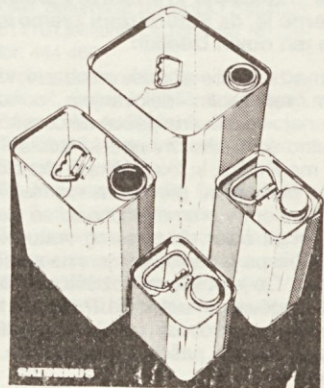
Žibert Jože. Delam na transportu, prenašam pločevinke v skladišče, včasih tudi čistim stroje in pospravljam. Delo ni težko in tudi ne tako enolično, kot sem pričakoval. Imam pre malo dela; kadar na primer ne delajo na škarjah, nimam kaj početi.

Proizvodno delo za nas je sicer dobro organizirano, ni pa prav, da so nam najprej obljubljali večje plačilo, kot ga bomo v resnici dobili.

Zupan Aleš: Organizacija dela ni najboljša ker nimamo stalnega dela. Moja naloga je, da raznašam material po oddelku, ko pa tega ni, sem brez dela. Tovarna mi je všeč, moti me le hrup; je pa čisto in tudi odnosi med delavci so v redu.

Mateja Novak: Proizvodno delo je dobro organizirano, dela je dovolj. Včasih sem malo utrujena, ker veliko stojim, drugače pa ni težko. Z delavkami se dobro razumem, včasih pokličejo in povedo, če kaj potrebujejo. Delo v proizvodnji je za nas koristno, da vsaj vidimo, kako se dela in kako teče proizvodnja.

Sonja Ožinger: Jaz brišem škatle: delo je za kratek čas v redu, ne morem pa si predstavljati, da bi to vedno delala. Imam dovolj dela, ni mi dolgčas. Po opravljeni praksi bomo morali napisati referat o ekonomiki in o samoupravnih odnosih v Saturnusu. O proizvodnji sem izvedela dovolj, ne pa o samoupravnih odnosih.

ŠPORTNE IGRE

Vsi so hoteli zadeti v črno.

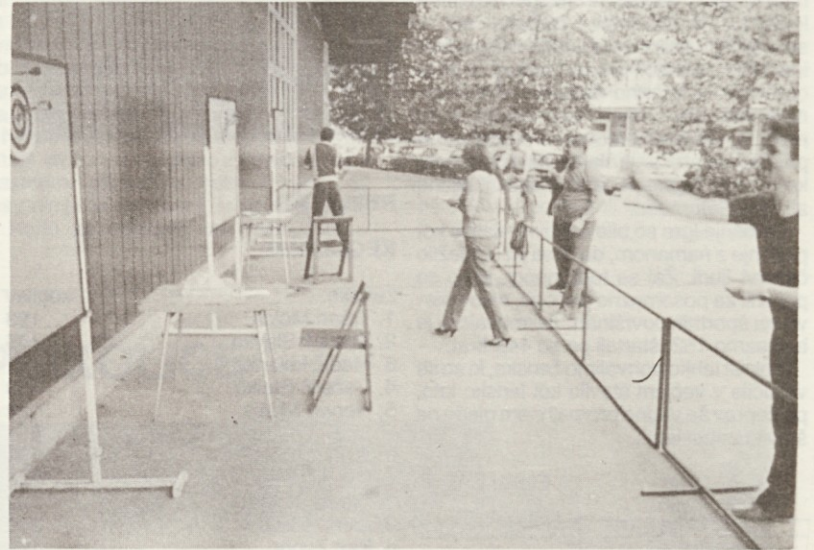
Kegljí so padali.

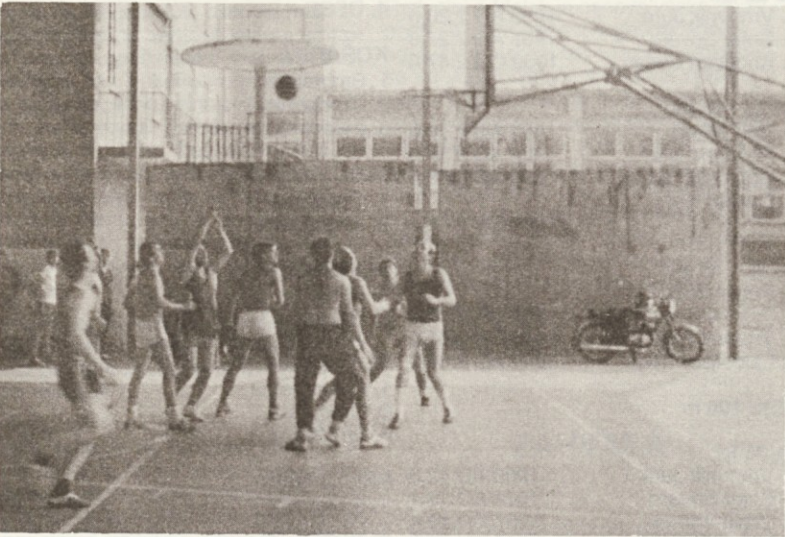
Vrv je vzdržala.

Ekipni zmagovalci športnih iger, obloženi z medaljami.

Precej Saturnužanov se je odločilo za pikado.

Košarkaši pa so igrali brez navijačev.

Bližanje s ploščicami je privabilo nekaj gledalcev.

Konkurenca med tekači je bila ostra.

Malica po napornih tekmovanjih.